

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.16.81.15

**Inventaris van de archieven van het
Hoofdbestuur van het Staatsbedrijf der
Posterijen, Telegrafie en Telefonie:
Luchtbeschermingsdienst, 1938-1943**

KPN Research ITS

Nationaal Archief, Den Haag 1996

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Inhoud.....	8
Verantwoording van de bewerking.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
1. Organisatie.....	11
1.1 Verslagen.....	11
1.2 Rapporten.....	11
1.3 Instructies en voorschriften.....	11
1.4 Personeel.....	12
1.5 Toegangen.....	12
2. Taken.....	13
2.1 Gebouwen.....	13
2.2 Hulpmiddelen.....	15
2.3 Oefeningen.....	15
3. Documentatie.....	16

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Luchtbeschermingsdienst [PTT]

Archiefbloknummer:

W21008

Omvang:

53 inventarisnummer(s); 0,30 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, en enkele tekeningen.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Luchtbeschermingsdienst (PTT), 1937-1943

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van de Luchtbeschermingsdienst bestaat uit stukken betreffende de organisatie (verslagen, instructies en voorschriften, rapporten en stukken betreffende personeel), stukken inzake de taakuitvoering (stukken betreffende PTT-gebouwen en oefeningen) en documentatie.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Luchtbeschermingsdienst [PTT], nummer toegang 2.16.81.15, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, PTT / Luchtbeschermingsdienst, 2.16.81.15, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

De Luchtbeschermingsdienst is opgericht op 13 november 1937. Deze dienst was direct onder de Directeur Generaal geplaatst. De heer H.C. Felser, hoofdinspecteur Telegrafie en Telefonie, was verantwoordelijk voor de algemene leiding. Op 14 juli 1938 werd de heer Felser opgevolgd door inspecteur J.W. te Kolsté. Met ingang van 15 september 1943 werd de Luchtbeschermingsdienst opgenomen in de hoofdafdeling Sociale Zaken.

De taak van de Luchtbeschermingsdienst is bedrijfszelfbescherming van PTT-gebouwen. In de Luchtbeschermingswet van 23 april 1936 zijn algemene en bijzondere bepalingen aangegeven betreffende de bescherming van de bevolking tegen gevaren die voortvloeien uit luchtaanvallen.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief van de Luchtbeschermingsdienst is een afdelingsarchief. Het is aangetroffen in het archief dat geordend is volgens de indeling van de archiefcode van het Hoofdbestuur.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

De rechtstitel is (nog) onbekend

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Het archief van de Luchtbeschermingsdienst bestaat uit stukken betreffende de organisatie (verslagen, instructies en voorschriften, rapporten en stukken betreffende personeel), stukken inzake de taakuitvoering (stukken betreffende PTT-gebouwen en oefeningen) en documentatie.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Het archief omvat 0,3 meter.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

1. ORGANISATIE

1.1 VERSLAGEN

- 1** Stukken betreffende de inspecteursvergadering te Den Haag op 23 april 1940 waarin behandeld de organisatie van de Luchtbescherming bij de PTT 1940 1 stuk

1.2 RAPPORTEN

- 2** Stukken betreffende rapportages van ervaringen met de luchtbeschermingsdienst 1940 1 omslag
De rapportages liggen in alfabetische volgorde van plaatsnaam.
- 3** Stukken betreffende rapportages van ervaringen met de luchtbeschermingsdienst 1942-1945 1 omslag
De rapportages liggen in alfabetische volgorde van plaatsnaam. Bevat foto's van bominslagen e.d.
- 4** Rapporten van de Hoofden van Dienst betreffende hun ervaringen met de luchtbeschermingsmaatregelen in de periode september 1944 t/m mei 1945 1945 1 omslag

1.3 INSTRUCTIES EN VOORSCHRIFTEN

- 5** Stukken betreffende het ontwerpen van een circulaire over de luchtbescherming bij de PTT 1938 1 omslag
- 6** Handleiding gasbescherming deel I en II, een korte handleiding voor hulpverlening bij gasaanvallen en richtlijnen ter voor-koming en/of vermindering van schade door oorlogshandelingen 1938-1939, 1944 1 omslag
- 7** Stukken betreffende aanwijzingen voor zelfbescherming tegen luchtaanvallen 1940 1 omslag
- 8** Verordening van de Rijkscommissaris voor het Bezette Nederlandse Gebied betreffende het verduisteren

1940 1 stuk

- 9** Stukken betreffende de opheffing tot het verplicht betrekken van
schuilplaatsen bij luchtalarm door het personeel
1943 1 omslag
- 10** Stukken betreffende de aansprakelijkheid van de PTT bij lichamelijk
letsel bij al dan niet schuilen in schuilkelders
1944 1 omslag
- 11** Instructies over hoe te handelen bij gasaanvallen
z.j. 1 omslag

1.4 PERSONEEL

- 12** Circulaires betreffende verbintenissen bij de Vrijwillige Landstorm,
burgerwachten, Rode Kruis, Gemeentelijke
Luchtbeschermingsdiensten e.d. door PTT personeel
1939 1 omslag
- 13** Stukken betreffende het uitzenden van PTT personeel naar
Duitsland
1942-1944 1 omslag

1.5 TOEGANGEN

- 14** Klapper op de agenda van de ingekomen en uitgegane
correspondentie van de Luchtbescherming
1938-1939 1 deel
- 15** Agenda van de ingekomen en uitgegane correspondentie van de
Luchtbescherming
1938-1939 1 pak
- 16** Agenda van de ingekomen en uitgegane correspondentie van de
Luchtbescherming
1940-1944 1 pak
- 17** Inventarislijst van het archief van de Luchtbeschermings-dienst
z.j. 1 stuk

2. TAKEN

2.1 GEBOUWEN

- 18** Nota betreffende een machtiging van de Minister van Financiën voor het treffen van voorzieningen met betrekking tot luchtbescherming voor het PTT gebouw te Rotterdam
1939 1 stuk
- 19** Overzicht van luchtbeschermingsmaatregelen die getroffen moeten worden voor de Hoofdbestuurgebouwen
1939 1 stuk
- 20** Stukken betreffende het tevens als schuilkelder inrichten van de kabelruimten van nog in aanbouw zijnde kleine knooppuntcentrales
1939-1941 1 omslag
- 21** Stukken betreffende lichtafscherming in telefoongebouwen
1939-1943 1 omslag
- 22** Stukken betreffende het tevens als schuilkelder inrichten van de kabelkelder van het in aanbouw zijnde telefoongebouw te Harderwijk
1940 1 omslag
Bevat een schetstekening van het telefoongebouw te Harderwijk
- 23** Stukken betreffende de dienstuitvoering van de telefoondienst tijdens verduistering
1940 1 omslag
- 24** Stukken betreffende de goedkeuring voor het uitvoeren van werkzaamheden ten behoeve van de hulp telefooncentrale aan de Korenaarstraat te Rotterdam
1940 1 omslag
- 25** Stukken betreffende ontsmettingsinrichtingen in de PTT gebouwen te Den Haag
1940-1942 1 omslag
- 26** Stukken betreffende de telefoonbediening bij luchtalarm
1941 1 omslag
- 27** Stukken betreffende de bouw van een schuilkelder in het telefoongebouw te Den Haag. Afschrift
1941 1 omslag
Bevat een schetstekening van het telefoongebouw te Den Haag.

-
- 28** Stukken betreffende een oordeel over schuilgangen van het systeem Meulenkamp
1941 1 omslag
- 29** Stukken betreffende de organisatie van de Luchtbeschermingsdienst bij de plaatselijke telefoondienst te Rotterdam
1941 1 omslag
- 30** Stukken betreffende de noodtelefooncentrale in de schuilkelder tijdens luchtalarm in het gebouw aan de Coolsingel te Rotterdam
1941 1 omslag
- 31** Brief betreffende het inrichten van een ruimte als hospitaal
1941 1 stuk
- 32** Rapport van de inspecteur van de Luchtbeschermingsdienst betreffende luchtbeschermingsmaatregelen in de Hoofdbestuursgebouwen
1942 1 stuk
- 33** Stukken betreffende het leveren van een ventilatie inrichting met schuilplaatsgasfiltertoestellen ten behoeve van het Rijksgebouw voor Geld en Telefoonbedrijf in Amsterdam
1942-1943 1 omslag
Bevat een schetstekening van het Rijksgebouw voor Geld en Telefoonbedrijf te Amsterdam.
- 34** Stukken betreffende het gebruik van een waarschuwingssein bij luchtalarm, en het al dan niet doorwerken tijdens een luchtalarm door personeel van Hoofdbestuursgebouwen
1943 1 omslag
- 35** Stukken betreffende het treffen van voorzorgsmaatregelen tegen het eventuele gebruik van gassen bij luchtaanvallen
1943 1 omslag
- 36** Stukken betreffende het al dan niet toelaten van nakomend publiek tot het kantoorgebouwencomplex aan de Nobelstraat tijdens luchtalarm
1943-1944 1 omslag
- 37** Rapport betreffende staalpantseringen van het PTT gebouw aan de Coolsingel te Rotterdam in verband met luchtbeschermingsmaatregelen
z.j. 1 stuk
- 38** Stukken betreffende het ontruimingsplan voor het PTT gebouw aan de Coolsingel te Rotterdam tijdens luchtaanvallen

z.j. 1 omslag
Bevat tekeningen van het gebouw.

2.2 HULPMIDDELEN

- 39** Stukken betreffende ontsmettingsmiddelen tegen het eventuele gebruik van gassen bij luchtaanvallen
1939-1943 1 omslag
- 40** Stukken betreffende een geschil tussen de Staat en N.V. Electro inzake afgekeurde filterbussen
1940-1941 1 omslag
- 41** Stukken betreffende aanvragen voor gasmaskers voor burgers
1940-1941 1 omslag
- 42** Stukken betreffende het herkenbaar maken van brievenbussen tijdens duisternis
1940-1941 1 omslag
- 43** Stukken betreffende de weigering van enkele PTT ambtenaren om gasmaskers in ontvangst te nemen
1941-1942 1 omslag

2.3 OEFENINGEN

- 44** Verslag van de luchtbeschermingsverduisteringsoefening in de gemeente Den Haag op 19 januari 1939
1939 1 stuk
- 45** Stukken betreffende luchtbeschermingsoefeningen
1941-1943 1 omslag

